

проведення. Методи психологічної підготовки складають єдину систему, що дозволяє планомірно, науково обґрунтовано та якісно впливати на почуття, мислення та пам'ять поліцейських, формувати та розвивати необхідні професійні психологічні якості. До основних методів психологічної підготовки працівників поліції ми відносимо:

- 1) практичні психологічні вправи і тренування;
- 2) моделювання перебування в критичних ситуаціях та їх рефлексія;
- 3) стресові впливи та їх подолання.

І наостанок зауважимо, що підвищення опорності організму поліцейського до несприятливих дій за допомогою фізичних вправ в комплексі з психологічними тренуваннями може бути забезпечене лише в результаті систематичних занять впродовж тривалого часу, що потребує залучення відповідного правового забезпечення. Але на сьогодні в Україні відсутня нормативно-правова база проведення психологічної підготовки поліцейських, тому актуальним завданням є розробка низки нормативно-правових актів, що відповідним чином врегулювали би питання, пов'язаних з організацією та проведенням психологічної підготовки поліцейських. Також доцільно розробити комплексну програму організації та проведення психологічної підготовки поліцейських Національної поліції України, яка затверджувалася і проваджувалася відповідним наказом МВС України – важливим нормативним документом, спрямованим на покращання професійно-психологічної підготовки працівників поліції.

1. Маришук В. Л., Евдокимов В. И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб. : Сентябрь, 2001. 234 с.
2. Остапович В. П., Кирієнко Л. А., Котляр Ю. В., Барко В. В. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО : посібник / за ред. В. О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.
3. Ярещенко О. А., Горпинич Г. Ф. Особливості психологічної підготовки працівників особистої охорони до дій в умовах виникнення екстремальних ситуацій з охоронюваною особою // Актуальні проблеми сучасної психології та педагогіки вищих навчальних закладів МВС України : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 14 берез. 2014 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2014. С. 213–215.
4. Завістовський О., Поливанюк В. Вдосконалення питання професійної підготовки працівників підрозділів поліції України на етапі викликів сучасності. *Матеріали конференції МЦНД*, (17.11.2023; Івано-Франківськ, Україна). 2023. С. 110–112. URL : <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conferenceproceeding/article/view/816>.
5. Поливанюк В., Завістовський О. Професійна підготовка поліцейських: міжнародний досвід та вітчизняні перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10.2022. С. 467-469.

УДК 159.98-057.36

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/610-613

Діана ПОХІЛЬКО

провідний науковий співробітник
навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології
науково-дослідного центру
Національного університету
цивільного захисту України,
кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ УНІФІКОВАНОГО ПРОТОКОЛУ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПЕРСОНАЛУ ДСНС, ЯКІ ЗАЗНАЛИ ПОРАНЕНЬ ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ

Наразі вже не дивина, що стійкі, мужні та сміливі представники сектору безпеки та оборони України й самі потребують психологічної підтримки та допомоги для збереження ментального здоров'я [1; 2]. Своєчасна робота над відновленням нормальної роботи нервової системи та психіки людини взагалі, після пережитих значних навантажень,

допомагає швидше повернутися до звичного життя, стабілізувати стан особистості, підтримати оптимальний рівень працездатності та мінімізувати вірогідність отримання психологічної травми. Адже це є необхідним після отримання фізичних травм, адже людина на деякий час втрачає можливість повноцінно жити, працювати та здебільшого самостійно себе обслуговувати. Зазвичай це викликає в особистості відчуття безпорадності та залежності від оточуючих. Саме в такий період важливо підтримати постраждалого працівника, що в свою чергу допоможе не лише в психологічному, а й у фізичному відновленні.

Пропонуємо наступний алгоритм психологічного супроводу персоналу ДСНС, які зазнали поранення під час несення служби:

1. Зібрати інформацію про травмованого працівника ДСНС, який зазнав поранення та ситуації травматизації (заповнення картки психологічного супроводу, див. рис 1.).

Цей етап розпочинається ще в підрозділі, коли фахівець психологічної служби збирає первинну інформацію про людину та подію, яка відбулася; зазначає характер фізичної травми та особливості лікування, обмеження для постраждалого тощо. Все, що допоможе встановити картину події та визначити первинні та вторинні джерела психологічної травматизації.

2. Провести профілактику виникнення відчуття покинутості в працівника ДСНС, який зазнав поранень під час бойових дій (навідування в лікарні, вдома тощо). Надати інформацію щодо алгоритму подальших дій щодо отримання компенсації, відшкодування тощо.

3. Провести психоедукацію з працівником ДСНС, який отримав травму щодо психологічного стану та можливих психофізіологічних проявів пережитої травматичної ситуації.

Незважаючи на те, що сьогодні інформація про гострі стресові реакції на складні життєві події висвітлюється на кожному кроці, все одно необхідно озвучити їх, розповісти про часові норми цих реакцій, та про необхідність звернення до фахівців в разі їх продовження за межами часової норми.

4. Провести первинну діагностику психоемоційного стану, визначити психофізіологічні реакції на травму, визначити цілі та мішені психологічної роботи.

На цьому етапі фахівець психологічної служби фіксує саме особистісні реакції, які присутні в травмованого фахівця; зазначає його емоційний стан та визначає «мішені» над якими необхідно працювати для відновлення нормальних функцій роботи психіки.

5. Визначити графік зустрічей та обговорити його з працівником ДСНС, який зазнав поранення.

Створення комфортного графіку зустрічей допоможе провести профілактику виникнення відчуття покинутості та непотрібності, а також допоможе створити стабільну психологічну опору в процесі одужання.

6. Визначити ресурси та опори травмованого працівника ДСНС.

На цьому етапі заповнюються графи: родина, друзі, хобі, робота, фінансове становище тощо. Саме на ці сфери життя людини фахівець психологічної служби може опиратися, як на додаткові ресурси для створення загального позитивного фону особистості.

Зазвичай ці категорії можуть заповнюватися не лише з вуст самого постраждалого працівника ДСНС, а й зі слів його колег, рідних, друзів тощо. При цьому слід звертати увагу й на характер відносин з оточуючими.

7. Провести психологічну роботу по визначеним цілям, задати домашнє завдання, яке необхідно виконати до наступної зустрічі.

На цьому етапі фахівець психологічної служби працює саме з особистісними проявами психофізіологічних реакцій травмованого працівника ДСНС. Наприклад, при підвищеному м'язовому напруженні проводиться комплекс різноманітних технік на розслаблення, підбираються найбільш дієві техніки саме для цієї особистості.

Домашнє завдання може виглядати як рекомендація виконання підібраних технік певну кількість разів на день, або при прояві чітко визначених психофізіологічних реакцій.

8. На наступній зустрічі перевірити виконання домашнього завдання, визначити мішень цієї зустрічі, провести психологічну роботу за визначеною мішенню.

Фахівець психологічної служби на цьому етапі обов'язково повинен зафіксувати зміни які відбулися в стані травмованого працівника ДСНС, після виконання/не виконання ним рекомендованих технік. Визначити нові мішені над якими необхідно працювати.

9. Повторити необхідну кількість зустрічей.
 10. Передати працівника штатному психологу за місцем проходження служби.
- Таким чином, дотримуючись такого алгоритму дій фахівець психологічної служби матиме чітку структуру психологічного супроводу та психологічного втручання на стадії відновлення психіки після пережитої травматичної події.

Картка психологічного супроводу

ПІБ _____ Вік _____

Підрозділ _____

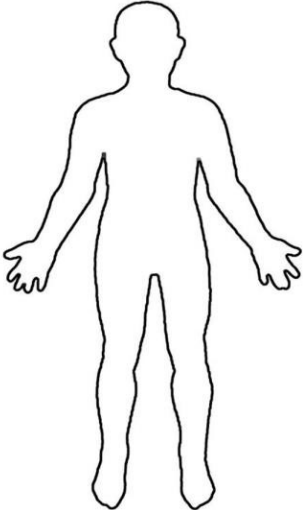
<p>Подія _____</p> <p>Травма _____</p> <p>Особливості лікування _____</p> <p>Обмеження _____</p>	<p>Особливості психоемоційного стану _____</p> <p>Психофізіологічні реакції та травму _____</p> <p>Цілі психологічної роботи _____</p>	
	<p>Загальна життєва позиція _____</p>	
	<p style="text-align: center;">Родина</p> <p>Дружина _____</p> <p>Діти _____</p> <p>Батьки _____</p> <p>Особливості відносин _____</p>	
	<p style="text-align: center;">Друзі</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	
<p style="text-align: center;">Графік зустрічей</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p style="text-align: center;">Хобі</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p style="text-align: center;">Робота</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
<p style="text-align: center;">1 Зустріч</p> <p>Мішень _____</p> <p>Заходи _____</p> <p>Домашнє завдання _____</p>		<p style="text-align: center;">Досягнення</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

Рис. 1. Картка психологічного супроводу

Зокрема, заповнюючи таку «Картку психологічного супроводу», є можливість визначити не лише особистісні прояви та реакції на значний вплив стресогенних факторів, а й індивідуально підібрати техніки по відновленню психічних процесів, емоційного стану тощо.

1. Psychological first aid: a guide for field workers. Електронний ресурс. URL : https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/44615/9789241548205_eng.pdf?sequence=1. (дата звернення 23.02.24).

2. Наказ МВС України №747 від 31.08.2017 р «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій». Електронний ресурс. URL : https://zakononline.com.ua/documents/show/377553___377618. (дата звернення 23.02.24).

УДК 355.085.5+351.74

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/613-614

Yuliia SAMOILOVA

Associate Professor at the Department of Humanities, Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor

CURRENT CHANGES IN POLICE TRAINING UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

With the start of a full-scale war in Ukraine on February 24, 2022, all spheres of life of Ukrainian citizens underwent changes. The education system is no exception. In addition to the fact that the conditions in which future specialists of one or another field study have changed, the content and form of education have also undergone changes. This directly applies to the training of police officers who ensure the national security of the country.

The main directions of training future police officers in the modern conditions of life in our country are:

1) *Fire training*. The intensity of training with firearms has increased. Training on the tactics of fighting in city conditions has been strengthened. Shooting skills with various types of weapons are mastered.

2) *Tactical training*. There is training for actions in emergency situations related to military operations. Algorithms for responding to subversive and terrorist acts are sent. First aid and evacuation skills training is conducted.

3) *Psychological education*. Work with psychologists to increase stress resistance has become widespread. Methods of overcoming anxiety and panic are taught. The skills of working with people affected by military actions are being developed.

4) *Legal training*. New laws and regulatory acts adopted under martial law are being studied. The skills of working with military and civil authorities are mastered.

5) *Information training*. Increased attention is paid to teaching methods of countering enemy propaganda. Training on working with information in the conditions of information warfare is conducted.

6) *Special training*. Training of special purpose police units to perform special tasks under martial law [1, p. 93].

The purpose of training police officers under martial law is to:

– to increase the level of their readiness to perform tasks in the conditions of military operations;

– provide them with the necessary knowledge, skills and abilities;

– save people's lives and health [2, p.102].

– In addition, great attention is now being paid to mastering a foreign language by future police officers. This is an extremely important skill for police officers, not only now in martial law, but in general for successful work and professional development. This is due to a number of factors: